

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/49/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122205116
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8122205116.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Eduarda Valenčina v právnej veci žalobkyne: O. D. I., R.. XX.XX.XXXX, D. N. XXX/X, XXX XX U., právne zastúpená: JUDr. Michal Kizák, advokát, so sídlom Masarykova 2, 080 01 Prešov, IČO: 52 650 880 proti žalovanej: K. T., R.. XX.XX.XXXX, D. I. XXXX/X, XXX XX N., právne zastúpená: Mgr. Adrián Fabián, advokát so sídlom Tkáčska 2, Prešov, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 16C/46/2022 - 12 zo dňa 16.06.2022, takto

rozhodol:

Mení uznesenie súdu prvej inštancie tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“), napadnutým uznesením uložil žalovanej povinnosť zdržať sa nakladania s nehnuteľnosťou zapísanou na liste vlastníctva č. XXXXX, k. ú. N., obec N., okres N. a to byt č. XX nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu s. č. XXXX, vchod č. XX, ktorý je postavený na pozemku parcela C KN č. XXXX zastavaná plocha a nádvorie o výmere 1.068 m², vrátane spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach bytového domu, spoločných zariadeniach bytového domu a na príslušenstve vo veľkosti 61/6784 k celku, a to previesť na tretie osoby, prenajať tretím osobám, založiť alebo zaťažiť právami tretích osôb, a to až do právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej.

2. Žalobkyňa svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podala súčasne so žalobou vo veci samej, kde sa domáhala určenia, že nehnuteľnosť, byt č. XX s prísl., zapísaný na LV č. XXXX, k. ú. N. patrí do dedičstva po neb. T. I.. Neodkladné opatrenie odôvodnila tým, že so žalovanou sú sestry a žalovaná sa dňom 08.01.2020 stala výlučnou vlastníčkou bytu, ktorý je predmetom tohto sporu, pričom tento byt nadobudla na základe darovacej zmluvy od ich matky (poručiťelky) koncom roku 2019. Krátko po smrti poručiťelky žalovaná žalobkyňi oznámila, že v nadchádzajúcom dedičskom konaní sa po poručiťelke nebude prejednávať predmetný byt, pretože v čase smrti poručiťelky, už táto jeho vlastníčkou nebola. Až od tohto momentu sa žalobkyňa dozvedela, že byt, v ktorom poručiťelka žila a kde ju aj žalobkyňa pravidelne navštevovala už nepatrí ich matke, ale žalovanej. Žalobkyňa vyjadrila presvedčenie, že poručiťelka by dobrovoľne a za obvyklých okolností nikdy nepreviedla vlastníctvo k tomuto bytu ani na jednu zo svojich dcér. Poukázala na to, že počas života poručiťelky tak ona, ako aj sestra, navštevovali svoju matku, ktorá sa nikdy nezmenila o tom, že by mala vôľu prenechať jednej zo svojich dcér svoj majetok. Žalobkyňa si nevie vysvetliť, prečo by sa poručiťelka dva roky pred svojou smrťou náhle, bez akéhokoľvek rozumného dôvodu, rozhodla darovať de facto celý svoj majetok jednej zo svojich dcér. Žalobkyňa má za to, že poručiťelka nedarovala byt žalovanej dobrovoľne, ale stalo sa tak pod psychickým nátlakom, navyše to je v rozpore s dobrými mravmi. Psychický nátlak žalobkyňa vníma tak, že po smrti manžela poručiťelky sa žalovaná voči poručiťelke začala správať menej úctivo a miestami až agresívne a ponižujúco, čo vyústilo až k tomu, že poručiťelka krátko pred svojou smrťou pred žalobkyňou a jej manželom plakala a prosila ju o to, aby k nej žalovaná už viac nechodila. Žalobkyňa v

tejto súvislosti uviedla, že presne takto direktívne a nanútené s najväčšou pravdepodobnosťou došlo aj k prevodu vlastníckeho práva k bytu zo strany poručiťky na žalovanú bez toho, aby to bolo skutočnou vôľou poručiťky. Žalobkyňa rozpor s dobrými mravmi videla v tom, že keď 06.12.2019 po výbuchu bytovky na ul. K. C. N.Š. prišla o bývanie a musela si urýchlene hľadať náhradné bývanie, žalovaná jej viackrát naznačila obavu z toho, že poručiťka daruje svoj byt práve žalobkyňi, čo sa však nikdy nestalo. Žalobkyňa si zabezpečila bývanie iným spôsobom. Uviedla, že práve v tom čase, t. j. krátko po výbuchu bytového domu, muselo dôjsť k podpisu darovacej zmluvy medzi poručiťkou a žalovanou, čo je v hrubom rozpore s dobrými mravmi. Žalobkyňa uviedla, že darovacia zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom v zmysle § 37 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka, a to pre absenciu slobodnej vôle poručiťky a pre uskutočnenie tohto úkonu v rozpore s dobrými mravmi. Vo veci samej sa žalobkyňa domáha určenia, že predmetný byt patrí do dedičstva po poručiťke. Žalobkyňa uviedla, že úmrtím poručiťky došlo súčasne k zániku vecného bremena v podobe práva doživotného bývania v prospech poručiťky, ktoré na byte viazlo. Žalobkyňa navrhla nariadiť neodkladné opatrenie, pretože v súčasnosti už nič nebráni žalovanej, aby byt previedla či odplatne alebo bezodplatne na tretie osoby, byt prenajala tretím osobám, alebo zaťažila napr. záložným právom banky a vzala si naň úver, pôžičku a pod.. Uviedla, že ak by žalovaná počas súdneho konania uskutočnila niektorý z týchto úkonov, závažným spôsobom by tým zasiahla do práv a oprávnených záujmov žalobkyne, ktorá považuje darovaciu zmluvu za neplatnú.

3. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia rozhodnutia, ktorým nariadil neodkladné opatrenie uviedol, že žalobkyňa opisom skutkových okolností a predloženými listinnými dôkazmi osvedčila potrebu dočasnej úpravy pomerov. Podľa jeho názoru je z obsahu spisu nesporné, že je potrebné priznať žalobkyňi právnu ochranu a dočasne upraviť pomery strán sporu tak, aby sa počas trvania súdneho sporu vlastnícky režim k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom konania nezmenil. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní zohľadnil možné následky zásahov do práv strán sporu vyvolaných nariadením neodkladného opatrenia, pričom uviedol, že ak žalovaná nemá úmysel predmetnú nehnuteľnosť previesť na inú osobu, resp. iným spôsobom s ňou nakladať, tak zásah do jej vlastníckeho práva v podobe zákazu nakladania s nehnuteľnosťou je fakticky iba formálny a nemá žiaden reálny dopad na žalovanú. Ak naopak žalovaná má úmysel túto nehnuteľnosť scudzitiť, resp. zaťažiť, je daná bezprostredná hrozba ujmy na právach žalobkyne, a teda dôvod na vydanie neodkladného opatrenia. Za daných okolností sa preto javí, že nariadenie neodkladného opatrenia navrhnutého žalobkyňou môže splniť svoj zákonný účel, ktorým je zabezpečenie dočasnej ochrany práv, ktoré sú predmetom konania vo veci samej, ktorých pravdepodobnosť žalobkyňa osvedčila, pričom zákaz dispozície s nehnuteľnosťou má v tomto konaní aj preventívny účinok.

4. Proti tomuto uzneseniu súdu prvej inštancie podala odvolanie žalovaná. Uviedla, že poručiťka nadobudla predmetný byt na základe kúpnej zmluvy zo dňa 11.04.2008, a to z finančných prostriedkov získaných predajom rodičovského domu v L., ktorý predali po smrti otca, pričom už pri predaji rodinného domu vznikli problémy v súvislosti s tým, že s mamou zistila, že spoluvlastnícky podiel sestry - žalobkyne, je zablokovaný súdnym exekútorom. Preto musela ona vyplatiť súdneho exekútora, aby rodinný dom mohli predať. Poukázala tiež na to, že v tej dobe sa rozviedla, preto v mesiacoch júl až august 2018 bývala u svojej mamy a od septembra 2018 až do januára 2019 bývala s deťmi v podnájme na sídl. Š. C. N. a následne si kúpila na hypotéku byt na sídl. I.. Uviedla, že mama po kúpe bytu prejavovala záujem previesť byt na žalovanú s vecným bremenom doživotného bývania z obavy, že žalobkyňa môže mať ďalšie dlhy, resp. do budúca jej ďalšie dlhy môžu vzniknúť. Zároveň jej mama vravela, že po rozvoде nemá chlapa, teda osobu, ktorá by sa o ňu a deti postaral, pričom mama prihliadla aj na to, že na kúpu bytu si vzala hypotéku 55.000,- eur, ktorú následne ešte navýšila za účelom úpravy bytu. Žalovaná uviedla, že koncom roka mama podstúpila operáciu a po prepustení z nemocnice bývala asi mesiac u nej na sídl. Š., kedy sa o ňu celodenne starala (čerpala OČR). Počas pobytu v nemocnici žalobkyňa mamu navštívila iba raz. V roku 2019 mama začala pravidelne spomínať, že byt prevedie na ňu a urobila tak dňa 13.11.2019, kedy došlo k uzavretiu darovacej zmluvy a bol aj podaný návrh na vklad vlastníckeho práva, teda bolo to pred 06.12.2019, kedy vybuchla bytovka, v ktorej bývala žalobkyňa spolu so svojou rodinou. Uvedená okolnosť vyvracia jej tvrdenie o tom, že k uzavretiu darovacej zmluvy došlo krátko po výbuchu bytového domu. Žalovaná zároveň uviedla, že žalobkyňa so svojou rodinou po výbuchu bytovky bývala práve u nej, pričom sa jej snažila všemožne pomôcť, aj zbierkami na jej pracovisku. Asi po týždni pobytu u žalovanej sa žalobkyňa s rodinou odsťahovala do prenajatého domu v L.B. a neskôr si kúpili pozemok v U., kde vystavali rodinný dom, kde sa aj v januári roku 2021 presťahovali. Žalovaná uviedla, že žalobkyňa na ňu podala trestné oznámenie pre spáchanie prečinu usmrtenia ich matky. Namietala, že neodkladné opatrenie bolo vydané výlučne na základe jednostranných tvrdení žalobkyne o údajnom

psychickom nátlaku žalovanej na matku - poručiťku, pričom žalobkyňa ničím nepreukázala absenciu slobodnej a vážnej vôle poručiťky. Žalovaná niekoľko rokov zabezpečovala starostlivosť o svoju matku. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobkyne, že darovacia zmluva je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko poručiťka by po výbuchu bytovky nedarovala byť len jednej z dcér, tak toto neobstoí, pretože poručiťka darovala svoj byt žalovanej pred touto udalosťou a jej právo nakladať so svojím majetkom bolo v tom čase slobodné, vážne a ničím neobmedzené. Neodkladné opatrenie bolo vydané na základe nepravdivých tvrdení žalobkyne. Žalobkyňa nepreukázala naliehavý právny záujem na vydaní neodkladného opatrenia a vydaním neodkladného opatrenia došlo dokonca k obmedzeniu jej práva nehnuteľnosť prenajať, a tým pádom je pre ňu, ako rozvedenú matku, náročné, pri súčasných cenách energií a médií, znášať náklady spojené s vlastníctvom dvoch bytov. Navrhla preto, aby odvolací súd napadnuté uznesenie v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalobkyňa k odvolaniu žalovanej uviedla, že táto sama v odvolaní uviedla, že v súčasnosti nariadené neodkladné opatrenie obmedzuje jej právo nakladať s bytom a núti ju ako rozvedenú matku znášať náklady spojené s dvoma bytmi. Žalobkyňa má za to, že žalovaná týmto tvrdením dáva jasne najavo svoj zámer predať byt tretej osobe, čo vyvolá všetky negatívne dôsledky, o ktorých sa žalobkyňa zmieňuje vo svojom návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok - CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 357 písm. d) CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutia ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je dôvodné.

7. Predmetom konania pred odvolacím súdom je uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia, pričom návrh na jeho nariadenie podľa § 324 CSP bol podaný počas konania vo veci samej. Žalobkyňa tvrdila, že je potrebné bezodkladne upraviť pomery (§ 325 ods. 1 CSP) medzi stranami sporu, pretože po tom, čo smrťou ich matka zaniklo vecné bremeno viaznuce ako ťarcha na nehnuteľnosti v podobe práva doživotného bývania, nič nebráni žalovanej byť previesť, prenajať alebo zaťažiť a tým sa zasiahne do práva žalobkyne, keď táto považuje darovaciu zmluvu, na základe ktorej bol byt prevedený na žalovanú za neplatnú. Navyše sa hmotnoprávne a procesnoprávne skomplikuje spor vo veci samej. Žalobkyňa návrh na nariadenie neodkladného opatrenia neosvedčila žiadnymi dôkazmi, len k žalobe pripojila LV bytovky a pozemku, svoj rodný list a úmrtný list svojej matky.

Úlohou súdu pred nariadením neodkladného opatrenia je zistiť, či je osvedčená existencia právneho vzťahu medzi sporovými stranami. Táto podmienka bola žalobkyňou osvedčená dokladmi o vlastníctve bytu a o spôsobe nadobudnutia darovaním od ich spoločnej matky, ktorá zomrela.

Okrem uvedeného je potrebné hodnoverne osvedčiť aj tvrdené skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov, teda, že žalovaná má v úmysle s bytom nakladať.

Právne pomery a ich relevanciu posudzuje súd vždy v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie. Prvoinštančný súd dospel k záveru, že žalobkyňa dôvody vydania neodkladného opatrenia osvedčila a osvedčila aj trvanie nároku.

Osvedčenie tvrdených skutočností (osvedčenie nároku) znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje len najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Výsledok takéhoto postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa zo zreteľom na všetky okolnosti prípadu javia ako vysoko pravdepodobné. V tomto prípade platí, že je výlučne vecou navrhovateľa neodkladného opatrenia, aby svoje tvrdenia o osvedčení nároku, pre ktorý žiada dočasnú ochranu, podložil dostatočnými dôkazmi, z ktorých súd vyvodí záver o prípustnosti a opodstatnenosti takéhoto návrhu. Tu nie je na mieste, aby sa vykonávalo rozsiahle dokazovanie, prípadne aby súd vyvinul procesné úsilie o doplnenie dokazovania. Taktiež nemožno prehliadnuť, že neodkladné opatrenie súd nariadi len v prípade potreby bezodkladne upraviť pomery strán alebo v prípade, ak by bola daná obava, že by exekúcia bola ohrozená.

8. Odvolací súd nezistil, že je nevyhnutne potrebné bezodkladne upraviť pomery strán sporu. Nie je možné nariadiť neodkladné opatrenie len na základe tvrdenia žalobkyne bez primeraného osvedčenia skutočnosti potrebných pre prijatie záveru o odôvodnenosti nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, resp. bez osvedčenia skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov strán sporu.

Účelom neodkladného opatrenia bolo predísť dispozičnému úkonu s bytom u žalovanej. Odvolací súd nezistil, že by takýto úkon, ktorému sa má predísť vôbec hrozil, že by žalovaná v čase rozhodovania prvoinštančného súdu vykonala čokoľvek smerujúce k prevodu, prenájmu alebo zaťaženiu nehnuteľnosti.

9. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia (bod 19. odôvodnenia) uviedol, že žalobkyňa opisom skutkových okolností a predloženými listinnými dôkazmi osvedčila potrebu dočasnej úpravy pomerov a že z obsahu spisu je nesporné, že je potrebné priznať žalobkyni právnu ochranu a dočasne upraviť pomery strán sporu tak, aby sa počas trvania súdneho sporu vlastnícky režim k nehnuteľnosti, ktorá je predmetom tohto konania, nezmenil. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie však ale nevyplýva, na základe akých skutkových okolností žalobkyňa osvedčila danosť svojho práva a potrebu dočasnej úpravy pomerov. Žalobkyňa ako prílohy návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia priložila iba dva výpisy z listov vlastníctva, úmrtný list poručiťky a svoj rodný list. Tieto listinné dôkazy žiadnym spôsobom neosvedčujú danosť práva žalobkyne, t.j. akúkoľvek bezprostredne hroziacu ujmu, ktorá by preukazovala snahu, resp. úmysel žalovanej akýmkoľvek spôsobom nakladať s predmetnou nehnuteľnosťou. Zároveň ani zo skutkových tvrdení žalobkyne uvedených v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevyplýva osvedčenie danosti práva, resp. potreba bezodkladne upraviť pomery strán sporu.

Žalobkyňa v rámci vyjadrenia k odvolaniu žalovanej uviedla, že sama žalovaná poukázala na to, že ako rozvedená matka môže mať problém so zaplatením nákladov na byt, v ktorom býva a byt, ktorý jej bol darovaný a vydanie neodkladného opatrenia ju obmedzuje napr. aj v možnosti prenajať sporný byt, čo by ju odbremenilo od nákladov spojených s užívaním tohto bytu, a čo, podľa žalobkyne, svedčí o tom, že žalovaná chce tento byt odpredať. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že v zmysle § 383 CSP je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, teda skutkovým stavom, ktorý vyplynul z návrhu a jeho príloh. Prvoinštančný súd okolnosť, že žalovaná chce byt predať alebo prenajať nezistil a žalobkyňa túto okolnosť ani len neosvedčila.

Preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil. Nezistil splnenie podmienok pre jeho potvrdenie ani zrušenie (§ 388 CSP).

10. Súd prvej inštancie v konečnom rozhodnutí vo veci samej rozhodne aj o trovách konania o neodkladnom opatrení.

11. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).